petak, 26. studenog 2020.

P9_TA(2020)0327

Analiza europskih izbora

Rezolucija Europskog parlamenta od 26. studenoga 2020. o analizi europskih izbora (2020/2088(INI))

(2021/C 425/11)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 10. i 14. te članak 17. stavak 7.,

— uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 20. i 22.,

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 21., 39. i članak 52. stavak 1.,

— uzimajući u obzir Izjavu o članku 17. stavcima 6. i 7. Ugovora o Europskoj uniji priloženu Završnom aktu međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima, a posebno njezin članak 21.,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, a posebno njegov članak 25.,

— uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, a posebno njezin članak 29.,

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, a posebno njegovo načelo 1.,

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2018/994 od 13. srpnja 2018. o izmjeni Akta o izboru članova Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, priloženog Odluci Vijeća 76/787/EZUČ, EEZ, Euratom od 20. rujna 1976. ([1]),

— uzimajući u obzir Odluku Europskog vijeća (EU) 2018/937 od 28. lipnja 2018. o utvrđivanju sastava Europskog parlamenta ([2]),

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2018/767 od 22. svibnja 2018. o određivanju razdoblja za devete izbore zastupnika u Europskom parlamentu neposrednim općim izborima ([3]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/673 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. svibnja 2018. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada, ([4])

— uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2019/493 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 u pogledu postupka provjere povezanog s kršenjima pravila o zaštiti osobnih podataka u kontekstu izbora za Europski parlament ([5]),

— uzimajući u obzir izmijenjeni Okvirni sporazum o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije ([6]),

([1]) SL L 178, 16.7.2018., str. 1.
([2]) SL L 165 I, 2.7.2018., str. 1.
([3]) SL L 129, 25.5.2018., str. 76.
([4]) SL L 114 I, 4.5.2018., str. 1.
([5]) SL L 85 I, 27.3.2019., str. 7.
([6]) SL L 304, 20.11.2010., str. 47.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2015. o reformi izbornog zakona Europske unije ([7]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2017. o poboljšanju funkcioniranja Europske unije korištenjem potencijala Ugovora iz Lisabona ([8]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2017. o mogućim promjenama i prilagodbama aktualnog institucijskog ustroja Europske unije ([9]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2018. o Nacrtu odluke Vijeća o određivanju razdoblja za devete izbore zastupnika u Europskom parlamentu neposrednim općim izborima ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. veljače 2018. o sastavu Europskog parlamenta ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Odluku od 16. srpnja 2019. o izboru za predsjednika Komisije ([12]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. listopada 2019. o stranim uplitanjima u izbore i dezinformacijama u nacionalnim i europskim demokratskim procesima ([13]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. veljače 2019. o stanju rasprave o budućnosti Europe ([14]),

— uzimajući u obzir svoju odluku od 18. lipnja 2020. o osnivanju, nadležnostima, brojčanom sastavu i trajanju mandata Posebnog odbora za vanjsko upletanje u sve demokratske procese u Europskoj uniji, uključujući dezinformiranje ([15]),

— uzimajući u obzir informativno izvješće Europskog gospodarskog i socijalnog vijeća (EGSO) od 20. ožujka 2019. o stvarnom pravu osoba s invaliditetom da glasaju na izborima za Europski parlament,

— uzimajući u obzir rad Međuparlamentarne unije u području rodne jednakosti, a posebno njezin akcijski plan za rodno osjetljive parlamente,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za ustavna pitanja (A9-0211/2020),

A. budući da je na europske izbore 2019. izašlo 50,66 % birača (povećanje od osam postotnih bodova u usporedbi s 2014.), što je najveći odaziv na izbore za Europski parlament u posljednjih 20 godina, čime je poslana pozitivna poruka da europski građani pokazuju sve veći interes za zbivanja na razini EU-a i da smatraju da zakonodavstvo EU-a utječe na njihove svakodnevne živote; budući da, ta brojka ipak prikriva veliku nejednakost među državama članicama, stopa suzdržanih ostala je visoka i stoga treba uložiti dodatne napore za povećanje izlaznosti na europske izbore;

B. budući da rezultati ispitivanja Eurobarometra koje je Parlament naručio nakon europskih izbora 2019. pokazuju da su stanje gospodarstva i okoliš dva glavna prioriteta za birače, što jasno ukazuje na to da građani koji su izašli na europske izbore žele vidjeti više djelovanja na razini EU-a u ta dva područja politike, za koja su nadležnosti podijeljene između EU-a i nacionalnih tijela ([16]);

([7]) SL C 366, 27.10.2017., str. 7.
([8]) SL C 252, 18.7.2018., str. 215.
([9]) SL C 252, 18.7.2018., str. 201.
([10]) SL C 390, 18.11.2019., str. 170.
([11]) SL C 463, 21.12.2018., str. 83.
([12]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0002.
([13]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0031.
([14]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0098.
([15]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0161.
([16]) Eurobarometar 91.5, „Poslijeizborna anketa 2019. – Jesu li europski izbori poprimili novu dimenziju?”, Europski parlament, rujan 2019.

petak, 26. studenog 2020.

C. budući da ispravno odabran izborni sustav stvara pravo okruženje koje građanima daje vjeru u njihovo osnovno demokratsko pravo da glasaju za svoje demokratske predstavnike i istovremeno, političkim predstavnicima omogućuje da slušaju svoje birače i zastupaju njihove interese, čime se među građanima stvara samoefikasnost;

D. budući da je, prema istraživanju Eurobarometra, za veći odaziv djelomično zaslužan porast u odazivu mladih, iako je vjerojatnost odaziva na izbore i dalje veća u skupini građana starijih od 40 godina; budući da je više od 50 % mladih glasalo zbog osjećaja građanske dužnosti i kao odgovor na klimatsku krizu;

E. budući da je neumoljivi angažman civilnog društva imao presudnu ulogu u proeuropskom diskursu uoči europskih izbora;

F. budući da je veći odaziv također povezan s pozitivnim rezultatima proeuropskih stranaka koje su dobile glasove mlađih generacija, što je povećalo proeuropsku većinu u Europskom parlamentu, ali rezultate euroskeptika, populista i nacionalističkih pokreta, koji prijete EU-ovom projektu integracije, treba shvatiti kao upozorenje;

G. budući da je veći odaziv birača također znak da građani EU-a žele da Unija djeluje brzo, demokratski i efikasno u vezi s važnim pitanjima kao što su zapošljavanje, troškovi života, socijalni damping, klimatske promjene, migracije, zaštita temeljnih prava i demokratizacija;

H. budući da moramo biti učinkovitiji i proaktivniji u iskorištavanju svih sredstava komunikacije, uključujući digitalnu tehnologiju, s ciljem promicanja snažne veze između političkih odluka donesenih na razini EU-a i osjećaja povezanosti birača s institucijama EU-a;

I. budući da, iako se rodna ravnopravnost među zastupnicima u Europskom parlamentu poboljšala (41 % žena u 2019., u odnosu na 37 % u 2014.), rodna ravnoteža u Parlamentu još uvijek nije postignuta; budući da ove brojke prikrivaju značajne razlike među državama članicama i mnoge izazove koji se još trebaju prevladati ako se želi postići rodna ravnopravnost;

J. budući da je Ursula von der Leyen prva predsjednica Europske komisije; budući da je među povjerenicima 13 žena, što je najveći udio povjerenica u povijesti;

K. budući da raznoliko i multikulturalno europsko društvo treba biti bolje zastupljeno u Europskom parlamentu;

L. budući da 15 država članica i dalje ograničava biračka prava osobama s invaliditetom, čime se sprečava smisleno sudjelovanje i zastupljenost tih građana u demokratskim procesima; budući da, kao rezultat nacionalnih pravila, otprilike 800 000 građana EU-a nije moglo ostvariti svoje biračko pravo na posljednjim europskim izborima zbog svojeg invaliditeta ili problema s mentalnim zdravljem;

M. budući da su demografske promjene i starenje naših društava faktori koji će povećati broj ljudi koji žive u ustanovama za dugotrajnu skrb i bolnicama; budući da treba poticati raširenu upotrebu posebnih, formalnih rješenja za te ljude u mnogim državama članicama;

N. budući da se rok za upis u popis birača uvelike razlikuje od jedne države članice do druge, a kreće se od 90 dana do 3 dana prije izbora; budući da informativno izvješće EGSO-a o stvarnim pravima osoba s invaliditetom da glasaju na europskim izborima preporučuje da se popisi birača zatvore najranije dva tjedna prije održavanja izbora;

O. budući da, prema zajedničkom izvješću koje su izradili Europska federacija nacionalnih udruženja za rad s beskućnicima (FEANTSA) i Fondacija Abbé-Pierre ([17]), u EU-u postoji najmanje 700 000 beskućnika, a u gotovo 9 milijuna kućanstava uvjeti stanovanja vrlo su neadekvatni; budući da se ta brojka povećala za 70 % u posljednjih 10 godina; budući da je beskućnicima veoma teško glasati na izborima;

([17]) FEANTSA i Fondacija Abbé-Pierre, „Peti pregled socijalne isključenosti u pogledu stanovanja u Europi 2020.” (neslužbeni prijevod), srpanj 2020.

P. budući da reforma Izbornog akta iz 1976., koju je Europski parlament usvojio u svojoj Zakonodavnoj rezoluciji od 4. srpnja 2018. o Nacrtu odluke Vijeća o izmjeni Akta o izboru zastupnika u Europski parlament neposrednim općim izborima, priloženog Odluci Vijeća 76/787/EZUČ, EEZ, Euratom od 20. rujna 1976. ([18]), još nije u potpunosti ratificirana u tri države članice;

Q. budući da bi Parlament trebao novim elanom nastojati ostvariti svoje prijedloge za izmjene i dopune Izbornog akta, koji neke države članice još nisu ratificirale, i zalagati se za jedinstvena europska izborna pravila;

R. budući da je ishod europskih izbora 2019. doveo do pojave nove parlamentarne većine sastavljene od različitih političkih klubova s jasnim proeuropskim identitetom;

S. budući da izbori 2019. nisu kulminirali izborom predsjednika Komisije među različitim vodećim kandidatima, kao rezultat protivljenja Vijeća, što je dovelo do smanjenja povjerenja u taj izborni proces; budući da izbor predsjednika Komisije ovisi o osiguravanju potpore većine zastupnika u Europskom parlamentu; budući da su samo neki od građana EU-a koji su glasali na europskim izborima vjerovali da se glasovanjem može nešto promijeniti kada je riječ o izboru predsjednika Komisije, čime se ističe potreba za podizanjem svijesti o tom procesu među građanima EU-a;

T. budući da tek treba u potpunosti razraditi postupak vodećih kandidata; budući da u tom postupku, između ostalog, nedostaje mogućnost da vodeći kandidati budu službeni kandidati, što bi omogućilo svim europskim biračima da glasaju za željenog vodećeg kandidata i da budu svjesni tko su kandidati za predsjednika Komisije i kako su ih europske političke stranke birale; budući da je Parlament skrenuo pozornost na to pitanje u svojoj Odluci od 7. veljače 2018. o reviziji Okvirnog sporazuma o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije ([19]);

U. budući da sustav vodećih kandidata treba hitno reformirati temeljitim razmatranjem na Konferenciji o budućnosti Europe, uzimajući u obzir proporcionalnu prirodu europskog izbornog sustava te takav sustav mora biti spreman za primjenu na sljedećim europskim izborima 2024.; budući da bi to promišljanje trebalo uključivati i *de facto* političku ulogu Komisije i njezina predsjednika te sve povezane promjene u postupku donošenja odluka u Uniji;

V. budući da činjenica da je samo 8 % ispitanika reklo da je glasovalo na prošlim izborima kako bi utjecali na odabir sljedećeg predsjednika Komisije ([20]) naglašava činjenicu da proces izbora predsjednika Komisije treba hitno pojasniti i učiniti transparentnijim za birače;

W. budući da bi institucionalni prijedlozi kao što su transnacionalne liste, kako Parlament spominje u svojoj Rezoluciji od 7. veljače 2018. o sastavu Europskog parlamenta, stavljanje europskih političkih stranaka i pokreta u središte europskih izbora, preobrazba Vijeća u drugi zakonodavni dom Unije, kao što predlaže u svojoj Rezoluciji od 16. veljače 2017. o mogućim promjenama i prilagodbama aktualnog institucijskog ustroja Europske unije ili uvođenje mogućnosti stvaranja predizbornih koalicija između europskih političkih stranaka i pokreta mogli pomoći u transformaciji europskih izbora u jedinstvene europske izbore, za razliku od sadašnje zbirke 27 odvojenih nacionalnih izbora;

X. budući da je postupak razmatranja izjava o interesima i saslušanja kandidata za povjerenike od strane Europskog parlamenta bio važan korak u povećanju odgovornosti Komisije prema Parlamentu i javnosti općenito; budući da se taj postupak može i treba dodatno poboljšati u budućnosti;

Y. budući da su demokratski procesi na razini država članica i EU-a meta stranih sila, ponekad povezanih s unutarnjim akterima, radi utjecaja na rezultate izbora i slabljenja Unije; budući da su mehanizmi koje su uspostavile institucije EU-a, kao što su Kodeks za borbu protiv dezinformiranja i sustav brzog uzbunjivanja za izbore, doprinijeli ublažavanju vanjskog uplitanja tijekom izborne kampanje;

([18]) SL C 118, 8.4.2020., str. 246.
([19]) SL C 463, 21.12.2018., str. 89.
([20]) Eurobarometar 91.5, rujan 2019.

petak, 26. studenog 2020.

Z. budući da su zahtjevi Komisije upućeni platformama društvenih medija prije izbora izazvali zbunjenost i imali neželjene posljedice, kao što je zabrana političkog oglašavanja diljem Europe, što je jedan od glavnih instrumenata s pomoću kojega birači tijekom kampanja za europske izbore mogu identificirati i prepoznati europske političke stranke; budući da bi institucije posebno u tom pogledu trebale razviti međuinstitucijski pristup kako bi imale pozitivan učinak na sigurnost i stabilnost izbornog procesa; budući da je Kodeks prakse isključivo na dobrovoljnoj bazi i usredotočuje se na transparentnost, a ne na stvarna ograničavanja, poput ograničavanja ciljanih političkih oglasa;

AA. budući da su europske političke stranke i zaklade faktori koji olakšavaju uspješnu europsku političku raspravu tijekom i nakon europskih izbora te se trebaju učiniti vidljivijima; budući da bi, na temelju ove važne uloge, europske političke stranke i političke zaklade trebale osigurati najveću moguću razinu financijske transparentnosti po pitanju sredstava kojima upravljaju, posebno sredstava iz proračuna EU-a;

AB. budući da se europske političke stranke suočavaju s raznim ograničenjima provođenja kampanja tijekom europskih izbora, uključujući ograničenu mogućnost financiranja kampanja i zajedničkih aktivnosti s pridruženim nacionalnim strankama, te im je zabranjeno vođenje kampanja na nacionalnim referendumima o europskim pitanjima;

AC. budući da je pojava novih političkih stranaka i pokreta uoči europskih izbora pokazala interes građana za političke inovacije;

AD. budući da različita nacionalna pravila za osnivanje stranaka i pristup europskim izborima i dalje predstavljaju značajnu prepreku političkim inovacijama i stvaranju istinske paneuropske političke rasprave;

AE. budući da je zabilježeno da je zbog organizacije registracije birača u Ujedinjenoj Kraljevini oko milijun europskih građana bilo lišeno mogućnosti da ostvare svoje biračko pravo na europskim izborima;

1. pozdravlja veći odaziv na europskim izborima 2019. godine, što pokazuje da se trend smanjenog odaziva birača u Europi može preokrenuti, ali istodobno izražava razočaranje zbog kontinuirane visoke stope suzdržanih i činjenice da diljem EU-a gotovo polovica birača s pravom glasa nije izašla na izbore; prepoznaje važnu ulogu kampanja koje vode institucije EU-a i organizacije civilnog društva u svrhu povećanja odaziva, a posebno kampanje Parlamenta „Ovaj put glasam”; naglašava potrebu za jačim djelovanjem na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini kako bi se potaknulo birače da sudjeluju u europskim izborima; smatra da taj veći odaziv pokazuje da sve veći udio građana smatra EU odgovarajućom razinom na kojoj se treba suočiti s izazovima našeg vremena, kao što su gospodarstvo i održivi rast, klimatske promjene i zaštita okoliša, socijalna i rodna nejednakost, digitalna revolucija, promicanje slobode, ljudskih prava i demokracije te demografija i geopolitički problemi poput migracija i vanjske politike, sigurnost i uloga EU-a u svijetu; poziva sve institucije EU-a da preuzmu odgovornost i djeluju u skladu s mandatom koji su im građani izravno ili neizravno povjerili;

2. uvjeren je da se trend sve većeg odaziva birača može ponoviti ako se ojača povezanost i odgovornost između birača i kandidata te ako se u državama članicama raspravlja o izazovima i političkim programima na razini čitavog EU-a;

3. pozdravlja osjetno veće sudjelovanje mladih na izborima; ponavlja svoj poziv Vijeću i Komisiji da u obzir uzmu njihove probleme, koji su od ključne važnosti za živote sljedećih generacija, putem postupaka javnog savjetovanja i Konferencije o budućnosti Europe; preporučuje državama članicama da razmisle o usklađivanju minimalne dobi birača kako bi se dodatno povećalo sudjelovanje mladih birača;

4. pozdravlja činjenicu da se rodna ravnoteža u Parlamentu poboljšala nakon posljednjih izbora; naglašava, međutim, da još uvijek ima prostora za daljnja poboljšanja kako bi se postigao istinski rodno uravnotežen Parlament te prepoznaje da postoje značajne razlike između država članica, od toga da neke države članice među kandidatima odaberu više od 50 % žena do nekih koje ne odaberu nijednu ženu za zastupnicu u Europskom parlamentu; poziva države članice i institucije Unije da poduzmu sve potrebne mjere u cilju promicanja načela ravnopravnosti muškaraca i žena tijekom čitavog izbornog postupka; s tim u vezi naglašava važnost rodno uravnoteženih izbornih lista; poziva Komisiju da, u suradnji s Parlamentom i drugim tijelima kao što je Venecijanska komisija, sastavi preporuke za države članice s ciljem povećanja zastupljenosti

žena u Europskom parlamentu i poziva na uvođenje popisa kandidata s jednakim brojem muških i ženskih kandidata na izbornim mjestima, primjerice upotrebom zaključanih popisa ili sličnim metodama jer u mnogim državama članicama ne postoji zakon kojim se osigurava politička ravnopravnost tijekom izbora;

5. primjećuje da samo nekoliko članova Europskog parlamenta pripada etničkim, jezičnim i drugim manjinama ([21]); vjeruje da je borba protiv rasizma i uklanjanje isključenosti i diskriminacije dužnost koja proizlazi iz vrijednosti EU-a i iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima; naglašava da je potrebno učiniti više na nacionalnoj i europskoj razini kako bi se dodatno povećala uključenost na izbornim listama i izbor manjina te poziva države članice i političke stranke koje sudjeluju na europskim izborima da usvoje proaktivne mjere za povećanje zastupljenosti nedovoljno zastupljenih skupina;

6. u tom smislu podsjeća na posebne poteškoće s kojima se suočavaju Romi u području političkog sudjelovanja, posebno u pogledu pristupa postupcima registracije birača, između ostalog zbog nedostatka identifikacijskih dokumenata; poziva države članice da ojačaju obrazovanje i odaziv birača romskog podrijetla;

7. napominje da bi se slične preporuke mogle dati u vezi s ostvarivanjem pasivnog i aktivnog biračkog prava građana s invaliditetom; podsjeća s velikom zabrinutošću da 2019. godine oko 800 000 građana s invaliditetom diljem Unije nije moglo glasati zbog nacionalnih pravila; poziva države članice da pojačaju razmjenu najboljih praksi kako bi poboljšale pristup biračkim mjestima za osobe s invaliditetom; ističe da su za birače s invaliditetom praktični načini glasanja jednako važni kao i pristup informacijama ili biračkim mjestima;

8. potiče države članice da zajamče da svi oni koji imaju biračko pravo, uključujući građane EU-a koji žive izvan zemlje podrijetla, beskućnike i zatvorenike kojima je takvo pravo dodijeljeno u skladu s nacionalnim zakonima, mogu ostvariti to pravo;

9. napominje da su različite izborne kulture rezultirale nizom različitih izbornih sustava; preporučuje da jasni propisi, preporuke i smjernice osiguraju približavanje jedinstvenom europskom izbornom zakonu i jednakoj vrijednosti glasova za građane EU-a, posebno kada je riječ o pravu na osnivanje stranke i kandidiranje na izborima, pristupu glasačkim listićima, predlaganju kandidata, dostupnosti, glasovanju putem opunomoćenika ili glasovanju na daljinu i danima održavanja izbora;

10. potvrđuje dobru organizaciju izbornog procesa na europskim izborima 2019. unatoč nesigurnosti koja je posljedica odlaska Ujedinjene Kraljevina iz EU-a; u ovom kontekstu ističe neometano preoblikovanje sastava Europskog parlamenta nakon Brexita zbog zaštitne klauzule utvrđene u njegovoj rezoluciji od 7. veljače 2018. o sastavu Europskog parlamenta;

11. potiče države članice da, uoči izbora 2024. godine, u konzulatima na raspolaganje stave više resursa kako bi se provjere mogle pojačati i građani upoznati s tim da je višestruko glasovanje nezakonito;

12. poziva države članice da poboljšaju svoje zakone kako bi beskućnicima olakšale glasovanje; naglašava da inzistiranje na tome da osobe dostave dokaz o boravištu kako bi mogle glasati, kako je utvrđeno Direktivom Vijeća 93/109/EZ od 6. prosinca 1993. o utvrđivanju detaljnih aranžmana za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljani ([22]), može poslužiti za isključivanje beskućnika u zemljama u kojima ne mogu dobiti administrativnu adresu; snažno preporučuje da se ukine obveza predočenja dokaza o boravištu kako bi se beskućnicima koji su punopravni građani EU-a olakšalo glasanje;

13. mišljenja je da su razlozi zbog kojih proces vodećih kandidata nije uspio iznjedriti predsjednika Europske komisije nakon izbora 2019. godine, prvo, jer nisu usvojena poboljšanja u primjeni načela vodećeg kandidata na temelju iskustva iz 2014. godine, i drugo, zbog nedostatka pojašnjenja i razumijevanja procesa među građanima EU-a; namjerava provesti reformu demokratskog procesa za odabir predsjednika Komisije prije sljedećih europskih izbora 2024.; napominje, međutim, da izbor predsjednika Komisije uvijek ovisi o osiguravanju podrške većine zastupnika u Europskom parlamentu kako bi se izborni rezultati u potpunosti uzeli u obzir, kako je predviđeno Ugovorom iz Lisabona;

([21]) Komunikacija Komisije od 19. lipnja 2020. naslovljena „Izvješće Europskom parlamentu o izborima 2019.” (COM(2020)0252).
([22]) SL L 329, 30.12.1993., str. 34.

petak, 26. studenog 2020.

14. naglašava važnu ulogu predstojeće Konferencije o budućnosti Europe u raspravi o institucionalnim pitanjima, također u svjetlu ishoda europskih izbora 2019.; pozdravlja predstojeću zajedničku izjavu triju institucija EU-a o Konferenciji o budućnosti Europe i poziva na njezino brzo usvajanje; podsjeća na zalaganje predsjednice Komisije za rješavanje pitanja koja su osobito povezana s demokratskim procesima i institucionalnim pitanjima, uključujući u kontekstu Konferencije, ne dovodeći u pitanje odluke koje je sama Konferencija donijela o popisu prioriteta kojima se treba pozabaviti;

15. naglašava da izbor Komisije i njezina predsjednika ovisi o većini zastupnika u Parlamentu, za što je *de facto* potrebno osnivanje koalicije programskim sporazumima, kao što je bio slučaju u izboru Komisije predsjednice von der Leyen;

16. ističe da ništa ne stoji na putu europskim strankama i pokretima da formiraju koalicije uoči europskih izbora te predstave zajednički program i jednog vodećeg kandidata koalicije;

17. smatra da je zahvaljujući rezultatima europskih izbora ojačana politička dimenzija izbora Europske komisije, a time i potreba za točnijim i objektivnijim pregledom izjava o interesima kandidata za povjerenike; vjeruje, osim toga, da je ovaj proces naglasio potrebu za tehničkom i nepristranom ocjenom izjava o interesima kandidata za povjerenike; podržava nadolazeće razmatranje u Odboru za ustavna pitanja (AFCO) i Odboru za pravna pitanja (JURI) o stvaranju neovisnog etičkog tijela kojem bi se mogla dodijeliti prikladna sredstva; naglašava, međutim, da je odobrenje ili odbijanje pojedinog kandidata za povjerenika i kolegija povjerenika u konačnici politička vježba koja je čvrsto u rukama Europskog parlamenta;

18. ustraje u tome da bi se svim europskim biračima trebalo dopustiti da glasuju za preferiranog kandidata za predsjednika Komisije; stoga ponavlja da bi vodeći kandidati trebali moći biti službeni kandidati na sljedećim izborima, u svim državama članicama, koje biraju europske političke stranke i koji se zalažu za jedinstveni europski izborni program; naglašava da bi, uzimajući u obzir proporcionalni izborni sustav EU-a, izbor predsjednika Europske komisije trebao ovisiti o njegovoj ili njezinoj sposobnosti da stekne potporu većine zastupnika u Europskom parlamentu;

19. ističe da bi predložene izmjene primarnog zakonodavstva EU-a u ovom izvješću, koje odražavaju povećanu političku ulogu Komisije u okviru EU-a, trebale uključivati pojedinačnu i kolektivnu odgovornost Komisije prema Parlamentu i Vijeću, kao i preobrazbu Vijeća u drugi zakonodavni dom Unije;

20. predlaže reformu izbornog zakona i odluke o sastavu Europskog parlamenta, koja predviđa i trenutna poboljšanja za predstojeće izbore te dogovoreni i obvezni plan poboljšanja nakon predstojećih izbora;

21. prima na znanje da bi se, unatoč činjenici da neke države članice dogovorenu reformu izbornog zakona još nisu ratificirale, moglo raspravljati o sljedećim elementima koji bi mogli poboljšati europski izborni proces, uključujući u kontekstu Konferencije o budućnosti Europe:

— nove metode glasovanja na daljinu tijekom europskih izbora za građane u posebnim ili iznimnim okolnostima,

— zajednička izborna pravila za prihvaćanje kandidata i zajednička pravila za provođenje kampanje i financiranje,

— usklađeni standardi za pasivna i aktivna biračka prava u državama članicama, uključujući razmatranje smanjenja minimalne dobi birača u svim državama članicama na 16 godina,

— odredbe o razdobljima odsutnosti zastupnika ili zastupnica, primjerice u slučaju rodiljnog dopusta, roditeljskog dopusta ili teške bolesti;

22. ponavlja svoj poziv za uspostavljanje europskog izbornog tijela s mandatom za praćenje provedbe smjernica i odredbi povezanih s europskim izbornim zakonom; preporučuje jačanje mehanizama razmjene između nacionalnih izbornih povjerenstava kojima koordinira Europsko izborno tijelo;

23. izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da su uoči izbora 2019. dokazi o uplitanju i kampanjama dezinformacija neprestano izlazili na vidjelo, često s naznakama stranog utjecaja; pohvaljuje napore Komisije i drugih institucija za suzbijanje stranog uplitanja tijekom predizborne kampanje, posebice putem ESVD-ove radne skupine East StratCom; međutim, ističe da su financijski i ljudski resursi potrebni za borbu protiv tih napada na europsku demokraciju, među ostalim na nacionalnoj razini, često nekoliko puta veći od zajedničkih europskih resursa koji su za to određeni; apelira na Komisiju i države članice da znatno povećaju sredstva za borbu protiv vanjskog uplitanja; naglašava da se prioritet mora dati poboljšanju obrazovanja koje djeca stječu od malih nogu u područjima upotrebe medija i građanskih vještina, u društvu u cjelini i u školama, kako bi se razvila sposobnost kritičkog mišljenja i prepoznavanja neutemeljenih informacija i veza s provjerljivim informacijama;

24. smatra da nelegitimno miješanje u izborne procese nije isključivo strana pojava; vjeruje da se algoritmi za promicanje sadržaja na platformama društvenih medija moraju temeljito proučiti i, ako je potrebno, regulirati kako bi se osiguralo da su informacije dostupne građanima nepristrane i da se njihovo pravo na informiranje štiti tijekom i nakon izbornih kampanja;

25. vjeruje da poteškoće vezane uz političke oglase na platformama društvenih medija pokazuju potrebu za usklađivanjem pravila za provođenje kampanja u cijeloj Uniji, posebno kada europski izbori *de facto* dovode do paneuropskih kampanja u kojima potreba za poštivanjem 27 različitih pravnih režima u digitalnom prostoru stvara prepreke i pravnu nesigurnost za političke stranke i pokrete;

26. potiče Komisiju i Vijeće da poduzmu sve potrebne mjere za učinkovitu borbu protiv stranog upletanja te unutarnjih i vanjskih dimenzija dezinformacija, da se u potpunosti uključe u rad novog Posebnog odbora Parlamenta za vanjsko upletanje u sve demokratske procese u Europskoj uniji, uključujući dezinformiranje, i da u potpunosti uzmu u obzir svoje preporuke čim se donesu zaključci i prije sljedećih europskih izbora; potiče Komisiju i Vijeće da u vezi s tim pitanjima tješnje surađuju jer je zaštita naših demokratskih institucija temeljna nadležnost Europskog parlamenta;

27. priznaje važnu ulogu europskih političkih stranaka, političkih pokreta i zaklada u poticanju europske političke rasprave; međutim, ističe da zbog restriktivnih mjera na europskoj i nacionalnoj razini europske političke stranke ne mogu u potpunosti sudjelovati u kampanjama za europske izbore; povrh toga, naglašava da im nije dopušteno provoditi kampanje na referendumima koji se odnose na europska pitanja, kao što su međunarodni trgovinski sporazumi ili referendum Ujedinjene Kraljevine o članstvu u EU-u iz 2016.; poziva na daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva EU-a kako bi se osigurali jednaki uvjeti za europske izbore diljem EU-a; predlaže da se poboljša vidljivost europskih političkih stranaka i pokreta stavljanjem njihovih naziva i logotipa na glasačke listiće te preporučuje da se oni nalaze i na svim materijalima koji se upotrebljavaju u europskim izbornim kampanjama;

28. smatra da bi manifesti europskih političkih stranaka trebali biti poznati prije izbora, što zahtijeva jasna i transparentna pravila o provođenju kampanja; naglašava da europska izborna pravila moraju promicati europsku stranačku demokraciju, uključujući tako što će nacionalne stranke koje sudjeluju u europskim izborima obvezno morati na glasačkim listićima istaknuti logotip svoje europske stranke uz nacionalni logotip;

29. predlaže izmjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada ([23]) kako bi se europskim političkim strankama i zakladama omogućilo potpuno sudjelovanje u europskom političkom prostoru, provođenje kampanja, mogućnost korištenja sredstvima za kampanje i sudjelovanje na europskim izborima, povećala transparentnost njihova financiranja, posebno u pogledu upravljanja sredstvima iz proračuna EU-a i kada financiranje dolazi od pridruženih stranaka, te zabranile donacije od privatnih i javna tijela iz zemalja koje nisu članice EU-a; unatoč tome naglašava da bi članarine stranaka iz zemalja Vijeća Europe mogle biti dopuštene u svrhu poticanja paneuropskih političkih veza, pod uvjetom da se to odvija u okviru povećane transparentnosti;

([23]) SL L 317, 4.11.2014., str. 1.

30. ističe da manifesti europskih stranaka još uvijek nisu bili relevantan dio političke rasprave uoči izbora 2019.; izražava duboko žaljenje zbog slučajeva kada je takva rasprava bila usmjerena na nacionalne teme umjesto na pitanja EU-a, bez ikakve izravne veze s donošenjem politika u EU-u; smatra da se europska dimenzija izbora može najznačajnije poboljšati pružanjem više informacija građanima o odlukama koje donosi EU i učinku takvih odluka na njihov svakodnevni život;

31. smatra da bi uvođenje godišnjeg Europskog tjedna koji se istovremeno odvija u svim nacionalnim parlamentima, uz rasprave o programu rada Komisije između članova nacionalnih parlamenata, europskih povjerenika, zastupnika u Europskom parlamentu i predstavnika civilnog društva, podržalo pojavu povezanih međuparlamentarnih javnih sfera i poboljšalo komunikaciju o europskom djelovanju na nacionalnoj razini;

32. poziva na koordiniranu strategiju na europskoj razini kako bi se osigurala medijska pokrivenost europskih izbora, posebice osiguravanjem rasprave o političkim programima različitih europskih političkih snaga, pozivanjem kandidata koji sudjeluju na europskim izborima u različitim državama članicama i izvještavanjem o događajima u kampanjama;

33. potiče javne televizijske kuće da organiziraju i emitiraju rasprave između vodećih kandidata, kao i između kandidata koji se kandidiraju za Europski parlament, kao dio njihove zadaće informiranja javnosti;

34. smatra da su rezultati europskih izbora jasan znak za detaljno institucionalno promišljanje koje će građanima, civilnom društvu i njihovim predstavnicima omogućiti da oblikuju budućnost Unije; naglašava da je izbijanje bolesti COVID-19 povećalo hitnost procesa institucionalne reforme na europskoj razini; stoga poziva sve institucionalne partnere da preuzmu svoju odgovornost i održe ambicioznu, interaktivnu i uključivu Konferenciju o budućnosti Europe otvorenu za građane, civilno društvo i njihove predstavnike, koja jača predstavničku demokraciju i otpornost EU-a davanjem opipljivih rezultata, i da se pridržavaju zaključaka Konferencije, što bi trebalo donijeti značajne promjene u politikama i institucionalnoj arhitekturi EU-a i ponovno oživjeti europski projekt;

35. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Europskom vijeću, Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.